

Comentariul romanului Maitreyi scris de Mircea Eliade - prima parte

"Maitreyi" este cel mai frumos roman de dragoste cu subiect exotic, din literatura romana. Se intelege ca in acelasi timp, este capodopera intregii literaturi de fictiune produse de Mircea Eliade. Pompiliu Constantinescu il compara cu "Manon Lescaut", "Paul si Virginia", "Tristan si Isolda". Este o poveste de dragoste exemplara inspirata din experienta indiana a autorului.

Compozitional, romanul este scris la persoana I, relatarea faptelor apartinand eroului principal, Allan. Naratorul se confunda cu eroul si, oricum, Allan trebuie considerat un alter-ego al scriitorului, intrucat romanul este impregnat de autobiografism. In cuprinsul naratiunii, autorul introduce numeroase pagini de jurnal, pe care eroul narator le comenteaza din perspectiva timpului. Avem, deci, o dubla perspectiva asupra evenimentelor traite de erou. Faptul ca naratorul confera notelor de jurnal alte semnificatii, din perspectiva timpului, tine de tehnica replay-ului.

Ca si in cazul celebrelor cupluri din literatura universala sj aici avem de-a face cu o poveste tragica prin finalul aventurii erotice: Chabu moare, Maitreyi innebuneste, iar Allan se indragosteste, ramanand insa cu o nostalgie dureroasa a indiencei. Acest final are o singura explicatie: Narendra Sen si sotia sa nu accepta iesirea, din casta indiana, a fiicei lor. Allan si Maitreyi sunt foarte diferiti. Unul reprezinta Europa rationalista (Allan), iar celalalt - stravechea Indie, cu tiparele ei milenare. Tocmai aceasta deosebire de esenta explica, pana la un punct, tragedia lor.

Allan are 30 de ani, este inginer englez, iar ea - o adolescenta de 16 ani, poeta si foarte pasionala, spre deosebire de partenerul ei, care este un lucid Este clar ca iubirea este un mod de contopire cu universul, depasind astfel egoismul europeanului Allan. Pentru cititorul european, manifestarile lui Maitreyi sau ale lui Chabu sunt menite sa intrige.

Astfel, Chabu da turte copacului sau, sa manance, Maitreyi iubeste un copac, il iubeste pe Tagore, care este guru-ul ei, aproape zeificat. Atasamentul total fata de Tagore semnifica aderenta eroinei la o filozofie atat de particulara in spiritul ei, - cea hinduista Maitreyi pune pasiune in toate actele sale, si tocmai aceasta participare frenetica o face sa se piarda in neantul iubirii, aceasta fiind si explicatia tragediei ei (prin pasiune, ea depaseste convenientele, prejudecatile universului sau).